

Akcija za razširitev oddaj odlično poteka

ODMEVI na podpisno akcijo za razširitev slovenskih oddaj v ORF-u so dokaj pozitivni. Ne samo, da je po dolgem času bilo mogoče sprožiti skupno akcijo za konkretno zahtevo, ki je v interesu vseh koroških Slovencev, temveč gre tudi za to, da sta obe osrednji kulturni organizaciji skupaj z delovno skupnostjo ARGE Kärnten, torej s pripadniki večinskega naroda, pokazali, da je v kulturi mogoče nastopati skupaj, ker pač gre za stvarna vprašanja in ne za to, kdo bo koga »povozil«.

Čprav bo Avstrija v kratkem delila tudi privatne licence za medijsko oskrbo, kar naj bi bilo tudi v korist koroškim Slovincem, pa vendarle mislimo, da je prvenstvena naloga avstrijske države, da poskrbi za ustrezno in doslej časovno prekratko odmerjeno oddajanje v slovenskem jeziku avstrijske radiotelevizije. Več slovenskih oddaj v javno-pravnih institucijah kot je ORF pomeni tudi več javnosti in več javnega priznanja za slovenski jezik. To pa so zahteve in naloge, za ka-

tere so se opredelili vsi koroški Slovenci. Prepričani smo, da bi več oddaj v ORF-u prispevalo k obširnejšemu in bolj zadovoljivemu informiranju o položaju koroških Slovencev. Zato vas pozivamo, da s svojim podpisom podprete naše skupne težnje in s tem daste zahtevo po razširitvi slovenskih oddaj v ORF-u več politične teže. Podpišete še lahko pri funkcionarjih slovenskih prosvetnih društev in pri obeh osrednjih kulturnih organizacijah.

Slovenska prosvetna zveza

Za razširitev slovenskih radijskih oddaj

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je podprl podpisno akcijo KKZ in SPZ glede razširitve slovenskih radijskih oddaj celovškega sporeda ORF. »Razširitev slovenskih radijskih oddaj v okviru ORF je zahteva, ki sta jo obe osrednji politični organizaciji koroških Slovencev, NSKS in ZSO, ničkolikokrat postavili. Ne nazadnje je tudi sosvet za slovensko narodno skupnost to zahtevo podprl«, je poudaril dr. Sturm. Glede očitkov, češ da slovenski spored ne bi poročal objektivno, je dr. Sturm opozoril, da ima uredništvo na razpolago dnevno le pičlo uro in mora v oddajah pokrivati vse

aspekte družbene dejavnosti slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Zato je tudi jasno, da se enkrat počuti ta organizacija prikrajšana, drugič spet druga. V celoti pa je treba ugotoviti, da se glede na obseg dnevnih radijskih oddaj uredništvo trudi zaobjeti vse segmente družbenega življenja koroških Slovencev. Zato je zahteva po razširitvi slovenskih radijskih oddaj v okviru celovškega sporeda ORF več kot utemeljena. Z razširitvijo slovenskih radijskih oddaj bo na razpolago več oddajnega časa, ki bo na voljo vsem strukturam koroških Slovencev. V danem trenutku je torej na mestu združena akcija vseh tistih, ki dejansko želijo razširitev oddajnega časa slovenskega sporeda pri ORF, je še poudaril dr. Sturm. ■

Najvišji predstavniki slovenske države s predsednikom Kučanom na čelu, slovenska vojska in regionalne organizacije so na svečani prireditvi proslavili 50. obletnico priključitve Primorske k Sloveniji. Preberite poročilo na 4. strani.

Foto: SV

Dr. Sturm za mednarodnega opazovalca v Srbiji

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm bo te dni odšel v Srbijo, kamor ga je poslala mednarodna organizacija OVSE (Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi). To nedeljo so namreč v Srbijo parlamentarne in predsedniške volitve. Te so sporne v toliko, da so praktično vsi mediji in s tem tudi volilna propaganda v rokah Miloševićeve stranke. Značilno za Srbijo je, da ima vladni aparat pristaše na podeželju, medtem ko je v mestih močna opozicija in zahteve po odpiranju v Evropo.

Dr. Sturm je že lani bil opazovalec volitev v Bosni in Hercegovini.

PREBLISK

■ Pod tem geslom se očitno Narodni svet in Enotna lista gresta manjšinsko politiko. »Mi« pa ne pomeni Slovencev in Slovenk kar povprek, »pravega«, desnega mišljenja mora biti, da se zavzamejo zanj. Kako sicer razumeti odklonilno stališče do podpisne akcije? Kako razumeti odklanjanje sodelovanja pri spomenici vseh avstrijskih manjšin? Pa difamiranje koroške levice v Sloveniji, kjer gre in kjer se da.

NT poroča o obisku predsednika Socialdemokratske stranke v Sloveniji Janeza Janše. In Janez Janša je, kot piše NT, izjavil, da se izreka za skupno zastopstvo, »katerega bi močna in odločna slo-

venska vlada lahko brez problemov uresničila«.

To bi gospodu Janši in Narodnemu svetu bilo všeč: koroški Slovenci naj bi ne odločali o organiziranosti

Mi smo mi, vi ste pa...

svojih struktur sami, velika mama Slovenija naj bi močno in odločno zapovedala, seveda tako, da bi ugodila samo enemu od tistih, za katere naj bi po lastnih izjavah (resoluciji) bila dolžna skrbeti.

Koliko časa se bodo Slovenija in njeni predstavniki še naprej trudili, da zdivdirajo koroške Slovence? In to v obojestransko škodo. S. W.

Nezaslišano stališče EL

ZELO vprašljivo je, če volilci Enotne liste sploh vedo, kako je prišlo na zadnji seji vodstva do tako absurdnih odločitev, kot so jih sporočili javnosti v torek. Poleg političnih problemov, ki nas tarejo in kjer že dolgo zahtevamo razne spremembe, pa se Enotna lista, in to vse prej kot v smislu enotnosti, postavlja podpisni akciji SPZ in KKZ, s katero zahtevata razširitev radijskih in televizijskih oddaj v slovenščini pri ORF, po robu!

Na dnevnem redu tiskovne konference EL je bilo vprašanje dvojezičnih skupin v otroških vrtcih oz. privatni vrtci, pri čemer so zahtevali spremembo zakona o otroških vrtcih. To stališče (ki ga je sosvet že dvakrat sklenil), je že doživelo nekaj odklonilnih »ekspertiz«, vendar je jasno, da druge poti ni, če hoče država manjšinske pravice tudi izvajati.

Andrej Wakounig (predsednik EL), Rudi Vouk (tajnik EL) in zbornični svetnik dipl. inž. Štefan Domej za Skupnost južnokoroških kmetov so se dotaknili tudi bodočega referenduma o olimpijskih igrah in zahtevali večjo involviranost Slovencev v priprave ter prisotnost slovenščine.

Ker konec novembra poteče mandatna doba za člane sosveta, pa so tudi izrazili prepričanje, da bo svoje mesto v njem dobil tudi predstavnik Enotne liste in so imenovali kar tri imena: A. Wakounig, Štefan Domej in Ingrid Zablatnik. Sploh pa da se mora sestav sosveta spremeniti, pri čemer ni bilo čisto jasno, po katerem zakonu: tudi za to bi se moral spremeniti

zvezni zakon. Na vsak način pa bi prevladale v takem novem sestavu stranke, EL naj bi imela vsaj tri mesta. Za osnovo naj bi vzeli »zasidranost strank med narodno skupnostjo«, kako to izmeriti, pa je očitno posebna aritmetika Enotne liste.

Največ začudenja je posebno med nemškogovorečimi novinarji povzročila izjava, da EL ne podpira podpisne akcije za razširitev radijskih in TV oddaj pri ORF; ker da to »nič ne prinese«, da je »kancler že pred nekaj leti povedal, da ni denarja«, da na listu piše, da je ORF objektivni, oni pa so mnenja, da ni ... Na vprašanje, ali bi potem podpisal, če bi tega stavka ne bilo, je Wakounig odvrnil, da prav tako ne. Je pa za to, da se »oddaj pri ORF ne okrne«.

Vehementno so potem podudarili potrebo po privatnem radiu, »ki bo objektivni«. Govora je bilo še o vloženi pritožbi pri kuratoriju ORF zaradi »neobjektivnega poročanja glede sprejetja spomenice avstrijskih narodnih skupnosti«, a že vedo, da bo zavrnjena, kajti podpisov radijskih naročnikov so zbrali le 366, potrebnih pa je vsaj 500. In tudi tu da je treba spremeniti predpise, da bo potem potrebnih manj podpisov.

Novinarji so začudeni in zbegani zapustili tiskovno konferenco in niso razumeli, da se lahko neka slovenska organizacija oziroma stranka lahko obrne proti zahtevam, ki so tako neizpodbitno v prid vsem pripadnikom narodne skupnosti. Na vsak način pa je tako stališče primerno sredstvo za nadaljnje razdvajanje. ■

TAKO. Andrej Wakounig in Rudi Vouk, predsednik in tajnik Enotne lista, sta proti podpisni akciji SPZ in KKZ, s katero se zahteva celodnevni radijski program in razširitev televizijskih, ker »nič ne prinese«, češ da je kancler že leta 1993 rekel, da ni denarja. V isti sapi sta za novelizacijo cele vrste zakonov. Odklonilnih stališč v teh zadevah imamo tudi že očitno niso tako hitro obupali.

Tako prozornega in za slovensko narodno skupnost škodljivega ravnanja pa že dolgo ne: vsakemu od prisotnih na tiskovni konferenci je bilo v trenutku jasno, kar so skušali prikriti: gre le za to, kako čimbolj očrtniti oddajanje ORF in s tem utemeljevati zahtevo po privatnem Korotanu; v kratkem bodo namreč dodeljevali licence za privatni radio, potegujeta pa še dva: Korotan in Agora. Niti sence govora ni bilo o kakšnem možnem so-

KOMENTAR

Sonja Wakounig

delovanju z Agora, za ORF pa so gospodje mnenja, naj oddaje »ostanejo neokrnjene«. Kdo jih pa namera va krajšati?

Da smo si na jasnem: privatni radio naj bo in je potreben in bi pomenil obogatitev. Pri EL pa še vedno sanjajo o edinem in lastnem radijskem monopolu med koroškimi Slovenci, ki bo omogočal »objektivne« (beri: elovsko-mo-

EL in radio

horjansko-desničarske) oddaje. Kakšne vrste objektivnost bi to bila, je jasno že zdaj.

Namesto da bi zahtevali oboje, pa se ti »zastopniki naroda« obrnejo še proti tisti malenkosti, ki jo imamo od države in ki nam je (zaenkrat) nihče ne oporeka in ki narodne skupnosti neposredno nič ne stane – v razliko s privatnim in kot takim nujno pristanskim radijskim programom! Vas ni nič sram? ■

HABNARJEVO JEZERO

Manjšinski strokovnjaki na posvetu

VTOREK se je zaključila konferenca na temo »Državljanstvo in kulturno različne regije v Evropi«, ki se je odvijala nekaj dni na Habnarjevem jezeru. Udeleženci so prišli iz mnogih evropskih držav, največ iz severne Irske in iz republike Irske. Pogovori so potekali o razlikah, podobnostih in posebnostih evropskih regij, pri čemer so vzbujali zanimanje predvsem uspehi v interkulturnem sporazumevanju v kontekstu še vedno nerešenega konflikta na severnem Irskem. Očitno je, da so za mirno sožitje v regiji odločilnega pomena pravni, kulturni in politični ukrepi.

»Dvojezična vzgoja je vzgoja k toleranci in nima le jezikovne funkcije, temveč predvsem socialno in pomembno vpliva na

Z zanimanjem so znanstveniki ugotovili, da so v Sloveniji na manjšinskih področjih vsi uradni formularji, pa tudi osebni dokumenti, izdani dvojezično. Na ta način se lahko razvija večjezična identiteta brez diskriminacije.

Konferenca, ki jo je organizirala Delovna skupnost Koroška in Zveza slovenskih organizacij, si je zadala nalogo, izdelati skupne modele za razreševanje etničnih konfliktov v Evropi. Udeleženci so obiskali tudi Slovenijo in Italijo in se precej pogovarjali s pripadniki različnih narodnih skupnosti.

Vedno znova so odkrivali paralele s položajem na severnem Irskem. Pozitivno so ocenili način volitev v Sloveniji, po katerem manjšinci volijo svoje

lektor za socialno delo na univerzi v Belfastu, ve, kaj lahko to pomeni. Dela tako s katoliškimi kot tudi s protestantskimi študenti, ki nosijo v sebi sovraštvo zaradi dolgoletnih krvavih spopadov, in ti ga hočejo vedno znova »pritisniti«, da se izjasni, na čigavi strani stoji. Zato tudi nikomur ne zaupa svojega naslova in pravi: »Če te je strah, da bi uporabili tvojo identiteto proti tebi, potem o njej raje molčiš.« Tu bi bila rešitev v oblikovanju identitete, ki ni zgrajena na nacionalni pripadnosti.

Prof. Lorenz Walter, profesor za socialno politiko in socialno integracijo v Evropi na univerzi Cork na Irskem je bil mnenja, da je treba razviti zavest o mešanih identitetah in da so te že danes večplastne. Nacionalno »blokovanje« je zanj »abstrakcija, ki jo oblikujejo politični in oblastni interesi in ki nikakor ne odgovarja dejanskim izkušnjam posameznika«. Njegov koncept »države državljanov«, kjer stoji v ospredju pravice posameznika, odgovarja tudi koncepti Miloša Budina, Slovenca iz Trsta in podpredsednika regionalnega parlamenta.

Pauline Prior, docentka za socialno politiko na kraljevski univerzi v Belfastu, pa konflikt med slovenskima organizacijama na Koroškem spominja na Belfast. Razume obstoj dveh različnih gledanj, ne pa tega, da delujeta druga proti drugi. Za svoje pravice naj bi se borili skupno.

Elke Maria Fertschey

Udeleženci konference so se pogovarjali tudi zastopniki slovenskih organizacij, Heimattiensta in brambovcev

Foto: SV

oblikovanje identitete. Sonja Lukanovič iz ljubljanskega inštituta za narodnostna vprašanja je orisala dvojezično šolstvo v Sloveniji (ob madžarski oz. italijanski narodni skupnosti), katerega tudi večinski narod sprejema kot nekaj pozitivnega. Oba šolska sistema – enojezične šole s štirimi urami slovenščine za italijanske otroke in dvojezičen pouk za madžarske – so sociologi pohvalili kot vzor za Evropo.

predstavnik, so pa prav tako razumeli tiste, ki se nočejo vpisovati v volilne registre in se s tem deklarirati. Jim Campbell,

KOROŠKI SOCIALDEMOKRATI

Reševanje brezposelnosti

Koroški socialdemokrati so na pretekli seji deželnega predsedstva razpravljali o prihodnjem jesenskem delu. Eno izmed težišč dela bo, kako zmanjšati število brezposelnih. Sklenili so, da bodo na regionalni osnovi skupno z občinami in Servisom za zaposlovanje (AMS) preučevali možne in smiselne projekte, v katere bi vključili brezposelne. Znano je, da je

brezposelnost žensk v okraju Wolfsberg in Šentvid zelo visoka.

V zvezi s proslavo na Vrh (Ulrichsberg) 5. oktobra je predsednik SP Michael Ausserwinkler dejal, da bo on šele tedaj pripravljen sodelovati, če bo razjasnjena meja do desnih krogov in če bo omogočeno tudi sodelovanje odpornikov in antifašistov. On pričakuje razjasnjevalne pogovore in signale s strani organizatorjev.

Volitve v deželni zbor bodo marca leta 1999, kot glavni kandidat SP pa je predviden Michael Ausserwinkler.

PRED VOLITVAMI V SLOVENIJI

Adijo, pomladni trojček!

ZA VSAKO POMLADJO pride jesen. Tako bi si lahko razlagali že vse leto počasno umiranje »bratstva in enotnosti« vodilnih desnih strank v Sloveniji. Gre za pomladni trojček Janševih socialdemokratov, Peterletovih krščanskih demokratov in Slovensko ljudsko stranko, ki je trdno v rokah bratov Podobnik. Prvi klin v idilično družino je v začetku leta predstavljala koalicija med Drnovškom in Podobnikom oz. tesno sodelovanje pri vladanju v tej mandatni dobi. Kljub temu, da ljudska stranka ni za seboj zaprla vseh vrat, pa je trojček v teh počitnicah enostavno razpadel.

Nikakor se namreč ne morejo poenotiti, kako bi enotno nastopili na bližnjih volitvah predsednika republike in državnih svetnikov. Enostavna razlaga bi bila, da tako mogočni in časti ter vladanja željni možje pač ne morejo nikoli priti skupaj. Ne gre pozabiti, da je Peterle nedavno bil predsednik vlade in kasneje zunanji minister, danes pa je poslanec in predsednik

strake, katere članstvo že leto dni kliče po spremembah. Janša je ambiciozen in častihlepen politik, ki si želi že vsa leta samostojne države priti na vrh politike, pa mu to ne uspe. Tu sta še brata Podobnik, ki sta si vrh že skoraj osvojila in si ne dovolita, da bi jima oblast stopila v glavo in da bi že jutri doživela poraz. Taka združba ne more organsko rasti in se razvijati.

Vse, kar počno v zadnjem mesecu t. im. desne stranke oz. nekdanji pomladni trojček, je nazadnje v dobro Kučanu in sredinski in celo levi politiki v Sloveniji. Članstvo in privrženci imajo pomladnikov dovolj, saj se med seboj ne morejo v ničemer uskladiti. Vsa leta vidijo za svojega največjega nasprotnika nekdanjega komunističnega Kučana, dolžijo ga vseh mogočih nepravilnosti in ga označujejo za šefa »udbomafije« na Slovenskem. A vse do danes še niso našli uporabnega protikandidata za volitve. Pa bi bila prav zdaj idealna priložnost, da se javno končno soočita Janša oz. desnica in

Kučan. Pa menda nimajo v vrstah pomladnega trojčka med samimi volilnimi strategiji svoje politike pete kolone? S svojim dosedanjim početjem so namreč naredili vtis, da je Kučan res vsemogočen in nepremagljiv. Tak predznak ni v čast demokraciji in mita o večnih in nezamenljivih politikih v Sloveniji ne bi smeli gojiti. Kakšne stranke so zastopane v parlamentu, kako sploh razumejo parlamentarno demokracijo, ko nobena ne gre v tekmo za predsednika? Še večji posmeh pa si privošči Milan Kučan, ki za podporo na volitvah ni zaprosil nobene od strank.

V praksi sedanji oče naroda ni član nobene stranke. Pričakovati bi bilo, da kot bivši predsednik Zveze komunistov Slovenije sodi k levici. Pa tudi če bi bil član katere od strank, bi se ne spremenilo nič, saj so to tudi predsednik vlade ali državnega zbora, ki lahko delujejo v strankah v interesu vseh državljanov.

Kaj pa, če je Kučan skupni kandidat strank pomladi!!!?

Aleš Kardelj

KOROŠKI ZELENİ

»Da« k olimpijskim igram 2006 »Brez meja«, ampak...

Zeleni na Koroškem so minulo sredo na novinarski konferenci zavzeli stališče h kandidaturi Koroške za ZOI 2006 »Brez meja«. Novi deželni poslovodja dipl. inž. Michael Johann in deželna govornica Karin Prucha sta načelno podprla vizijo o igrah na tromeji, vendar s pridržki.

Kritizirala sta, da prebivalci Koroške do danes niso bili obveščeni o ključnih vprašanjih takega mega-spektakla. Organizacijski komite do danes ni predložil konkretnega koncepta (referendum bo 5. oktobra) v zvezi s financiranjem, prometnim načrtovanjem, o eficientni uporabi novozgrajenih objektov po olimpijskih igrah, o skladnosti iger z naravo (Umweltverträglichkeit) in rentabilnosti.

Nadalje sta opozorila na dejstvo, da bodo preliminirani stroški in višini 6 milijarde šilingov hudo obremenili deželno blagajno. Štiri milijarde si pričakujejo organizatorji od prodaje vstopnic, televizijskih pravic in sponzorjev. Dve milijarde pa bi prispevala dežela in zveza. Na olimpijskih igrah v Lillehammerju so namreč prekoračili proračun za desetkrat-

no vsoto. Nekaj takega se lahko zgodi tudi na Koroškem.

Predvidena izgradnja zimskošportnega centra na Mokri nah (Naßfeld) bi stala približno 500 milijonov šil., centra na Tromeji (Podkloster) pa 240 milijonov šilingov. V zvezi s tema dvema projektoma imajo Zeleni ekološke pomisleke. Potreben bi bil velik izsek gozdne površine, kar bi lahko ob hudih neurjih povzročilo poplave kot npr. v vzhodni Tirolski meseca avgusta in septembra.

Vizija skupnih iger na tromeji je za Zelene zanimiv projekt, vendar zaenkrat schengenski sporazum preprečuje odprtost meje do slovenskega partnerja. Odprte meje pa so predpogoj za neoviran potek olimpijskih iger. Zeleni zahtevajo odpiranje Koroške v multietnično in večjezično regijo ter pospeševanje sodelovanja v prostoru Alpe Jadran.

V primeru, da se rešijo vsa omenjena odprta vprašanja (kar pa je zelo iluzorično do glasovanja 5. oktobra), si Zeleni morejo predstavljati, da bodo podprli ljudsko glasovanje 5. oktobra.

M. Š.

BIL PA je tudi neutruđen pobudnik za postavitev spomenika izseljencem in žrtvam nacističnega nasilja. Ob lanskem odkritju tega spomenika je bil dr. Zwitter odlikovan z zlatim odličjem za svoje delo, ki je tako pomembno, da ga še danes ne moremo prav oceniti v vsej svoji razsežnosti.

Danes uživa dr. Mirt Zwitter, ki je odločilno sooblikoval slovensko zgodovino na Koroškem, svoj zaslužni pokojninski stan v skupaj z ženo Danico v Celovcu. Ob osemdesetem rojstnem dnevu, ki ga bo praznoval 28. septembra, nam je pripovedoval iz svojih spominov.

Gospod doktor Zwitter, tako vi kot tudi vaš brat Franci sta bila nekoč med redkimi koroškimi Slovenci, ki so šli študirat. Za sinove kmečkih družin to takrat ni bilo tako samoumevno.

Bil sem peti otrok srednje velike kmečke družine. Oče mi je žal zelo zgodaj umrl. Zahomc je bil nekoč silno napredna slovenska vasica in prejšnje generacije so odhajale študirat ali na delo v Trst. Po razpadu monarhije so se usmerili bolj v avstrijske univerze. Za bratom Francijem, ki je bil starejši od mene, sem šel najprej v celovško Marijanišče, od koder sem obiskoval gimnazijo. Bili so to težki časi, denarja pri hiši ni bilo, zato sem moral Marijanišče zapustiti. Stanoval sem kasneje v Mohorjevi hiši, hrano opoldne sem imel pri Joklnu (tam, kjer je zdaj Zveza Bank, op. ur.), po večerih pa sem dobival v raznih gostilnah ostanke jedi. Zelo pa mi je pomagal tedanji tajnik dr. Blümla, domačin iz Zahomca dr. Lip Millionig, silno razgledan duhovnik. V Mohorjevi je živel takrat tudi sošolec Tone Jelen in še nekaj Slovencev, ki so se učili orglanja.

V šoli sem bil vedno odličnjak, zato sem dobil nekaj podpore. Zanj sem še danes hvaležen dr. Petku, ki ni bil klerikalno usmerjen. On se je izredno zanimal za mladino, posebno še za tiste, ki niso imeli podpore s klerikalne strani. Pomagal mi je tudi dr. Zupanc, ki je bil tedaj sekretar Političnega društva koroških Slovencev. Onadva sta mi plačala kosilo pri Joklnu.

Kdaj ste zaključili gimnazijo in kam ste potem odšli?

Leta 1935 sem z odliko zaključil maturo in sem za bratom Francijem, ki je študiral bogoslovje, odšel v Innsbruck študirat pravo. Tam sem opravil prvi državni izpit, nato pa odšel v Graz, ker je bilo tam več slovenskih študentov. Za menoj je prišel tudi brat, ki je zapustil bogoslovje in se na moje prigovarjanje prav tako oprijel študija prava. Drugi in tretji državni izpit sva že opravila skupno in tudi skupno končala študij.

V Gradcu smo se Slovenci precej srečevali, tudi dekleta, ki so povečini služila pri meščan-

skih družinah. Tako smo ustanovili tudi svoj klub, na Dunaju je bil že prej. V prvi dobi je bil z nami dr. Gregori, kasnejši sodnik v Borovljah. Pa Petkova otroka Franci, medicinec, in Anica, kasnejša profesorica na slovenski gimnaziji.

Kakšne spomine imate na svojo mladost? Se je poznalo tudi v Zahomcu, ko se je začel širiti nacizem?

Med prvimi vodilnimi nacisti v našem kraju je bil naš nekdanji hlapec in verjetno je njegova

praksa, potem pa sem na poziv dr. Petka postal tajnik v političnem društvu in potem po vojni v novo ustanovljeni Zvezi slovenskih izseljencev.

Kje ste doživeli začetek vojne?

Marca 1938 sem približno pol leta služboval v kemični tovarni Koresco na Dunaju. Tam sem se pripravljaj, da bi šel v Bolgarijo in tam prevzel vodstvo njihove podružnice. A poklicali so me v vojsko, kjer sem imel neverjetno srečo. Najprej sem prišel na zgornjo Bavar-

slim, da sem imel ogromno sreče. V lazaretu pa sem spoznal veliko ljudi, ki so bili proti nacistom in so skoraj javno sabotirali vojsko. Kljub temu, da sem imel res težaško delo, sem se čutil varnega med protihitlerjansko usmerjenimi ljudmi. Brez večjih problemov sem ob koncu vojne prišel tudi domov.

Nekako ob koncu vojne je v vaše življenje stopila tudi žena Danica ...

2. avgusta 1945 sva oba istčasno nastopila službo pri de-

vo pa so vam še danes hvaležni številni, katerim ste pripomogli, da so po vojni dobili nazaj razlašene kmetije. Kako je to potekalo?

Pri deželni vladi sem bil pristojen za te primere, vendar je šlo vse zelo počasi. Tudi naši ljudje so bili deloma še preplašeni zaradi vojne in strašnih dogodkov, deloma pa vzgojeni v ponižnem in pokornem duhu. Namesto da bi svoje odločno zahtevali, so se večkrat kar umaknili, tako da sem se včasih strašno razjezil. Če pomislim na južne Tirolce, ki so dobili nazaj v resnici še več, kakor so izgubili, je bilo res absurdno. Kmetije, ki jim je Hitlerjev režim odvzel vse, so morali dokazovati svojo lastnino. Pravno gledano je bilo to nevezdržno: namesto da bi bilo dokazilno breme na tistih, ki so prišli na kmetije od drugod, je moral pravi lastnik dokazovati lastnino praktično za vsako žlico. Veliko stvari je bilo že prodanih ali uničenih in česar ni bilo, se ni dalo dokazati.

Tudi danes še spremljate politični razvoj med koroškimi Slovenci. Kaj meni človek z vašimi izkušnjami o današnjem položaju?

Če vam lahko odkrito rečem: mislim, da bi bilo za vse strašno pogubno in nezdravo, če bi bilo vse enega mišljenja, ene vrste ljudi. Čisto naravno je, da imajo ljudje različne poglede in sodbe. Vsaka demokratska družba ima različne stranke in struje in ne bi hotel nobenega enoumja. Bil je čas, ko smo bili po sili razmer vsi v eni organizaciji, to pa so bili najslabši časi. Dr. Tischler je bil član vodstva Vaterländische front in je kot tak prevzel vodstvo nad vsemi slovenskimi društvi in ustanovami.

Seveda je za Slovenijo bolj enostavno, če bi imela samo enega pogovornega partnerja. Mislim pa, da bi bilo strašno, če bi se morali ravnati po enoumju slovenskega klerikalizma. Kranjci še nikoli niso znali najti pravega odnosa do koroških Slovencev: ali huda vojska ali pa takšno poenotenje, kakršno hočejo zdaj. Vendar sta bili pri nas že v zgodovini dve struji: ena liberalna, katere zastopnik je bil n. pr. dr. Petek, in pa klerikalno-konservativna dr. Tischlerja. Tischler je bil v prvi dobi bolj konservativec kot klerikalec, šele pozneje je zaradi navez postal bolj klerikalen.

Delovali ste tudi v Slovenskem šolskem društvu. Kakšen pomen je imel po vojni?

Prva naloga je bila, da smo dijakom lahko nudili primerne pogoje za šolanje. Društvo je tedaj imelo kar precej premoženja in kmalu po vojni smo ustanovili kmetijsko šolo v Podravljah.

Gospod doktor, hvala za pogovor in še na mnoga leta!

Z DR. MIRTOM ZWITROM SE JE POGOVARJALA SONJA WAKOUNIG

DR. MIRT ZWITTER PRAZNUJE OSEMDESETLETNICO

Bilo bi strašno, če bi obveljalo enoumje

Dr. Mirt Zwitter je bil do svoje upokojitve ena od vodilnih osebnosti v političnem in gospodarskem življenju koroških Slovencev. Rojen Ziljan v Zahomcu pri znani družini po domače Abujevih je praktično vse svoje življenje posvetil narodni skupnosti in je bil nosilec več pomembnih funkcij. Bil je med drugim soustanovitelj Zveze slovenskih izseljencev, tajnik Slovenske prosvetne zveze, pa tudi dolgoletni poslovodja Zveze slovenskih zadrug in Zveze Bank. Njegovo ime je neizbrisno povezano z imeni slovenskih izseljencev, katerim je po vojni in povečini brezplačno dajal pravno pomoč, da so dobili nazaj posestva, ki so jim jih odvzeli nacisti. Bil je tudi edini Slovenec, ki je izoblikoval zakon, katerega so državne oblasti tudi sprejele. To je bil zakon o vračanju odvzetega premoženja izseljencem, ki je bil sprejet 29. oktobra 1946. Na ta dosežek je dr. Zwitter še danes upravičeno ponosen.

zasluga in njegovega brata, da so nas dolgo pustili pri miru; iz tega sklepam, da sta se pri nas kar dobro imela.

Sicer pa sem vedno najbolj premišljeval, kako bi pomagal bratu Janku iz dolgov, da bi domača kmetija ne bila ogrožena.

Kako pa je bilo s službami po končanem študiju? Ste morali čakati?

Za brata Francija, ki je bil bogoslovec, je bilo lažje, on je takoj dobil službo. V Innsbrucku sem opravil še kratko sodnijsko

sko, kjer sem moral stražiti francoske ujetnike, mostove in druge objekte.

Bratova družina pa je bila z maso drugih koroških Slovencev izseljena 14. aprila 1942 v severno Nemčijo, na Pomorjansko. To je bil zame velik šok. Moj predstojnik v vojski je imel posestvo v Kotičah, zato je vsaj vedel za obstoj Slovencev. Pri njem sem postal šef pisarne vojaške enote. Moram reči, da so me ščitili in so me vselej, ko so nabirali vojake za fronto, premestili v lazaret. Še danes mi-

želni vladi, kamor me je poklical dr. Petek v imenu Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte. Tam sva se spoznala in se 16. novembra 1946, na Martinovo, poročila. Živela sva še nekaj let narazen, plače so bile premajhne, da bi mogla imeti skupno stanovanje. Zaslužil sem 500 šilingov, Danica pa 180. Šele leta 1949 sva lahko živela skupaj.

V zgodovino koroških Slovencev ste se zapisali z veliko pomembnimi dejanji, prav goto-

Doktor Zwitter je lani ob odkritju spomenika na Radišah prejel zlato odličje Zveze slovenskih izseljencev Foto: SV

Pred petdesetimi leti se je Primorska, čeprav ne v celoti, vrnila k svoji matični domovini Sloveniji. 15. septembra 1947 je začela veljati mednarodno pravna razmejitvena črta med Italijo in Jugoslavijo. S tem je bila dokončno razveljavljena krivična rapsalska pogodba iz leta 1920, ki je po prvi svetovni vojni na mah potisnila več sto tisoč Slovencev in Hrvatov pod italijansko oblast in jih tako izročila fašističnemu nasilju Musolinijeve države. Primorci se temu nasilju, ki je med drugim docela prepovedalo slovenščino v javnosti, niso uklonili in so plačali visok krvni davek za svojo svobodo.

Organizacija TIGR (Trst, Istra, Reka, Gorica) je kot prva struktura v Evropi dvignila prapor upora proti fašizmu, ki je odgovoril nanj s še hujšo represijo. Fašistično Posebno sodišče za zaščito države je na 142 procesih obsodilo 544 slovenskih in hrvaških antifašistov in izreklo 47 smrtnih obsodb. Med 47 izrečenimi smrtnimi kaznimi jih je 36 prizadelo Slovence in Hrvate. V veliko oporo in spodbudo so svojim primorskim rojakom bili prav duhovniki, združeni v Zboru svečnikov sv. Pavla, ki ga oblast kot versko institucijo ni mogla razpustiti. Tako TIGR kot tudi Zbor svečnikov je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan odlikoval z najvišjim odličjem države.

Primorci so se številno vključevali v narodnoosvobodilni partizanski upor in 9. Korpus partizanskih enot, ki je operiral na Primorskem, je sodil med najboljše bojne enote celotnega partizanskega upora. Tudi ta korpus je bil najvišje odlikovan. Simbol upora Primorcev je postal narodni heroj Janko Premrl – Vojko, nečak znanega pesnika in duhovnika Stanka Premrla.

S tem uporom so Primorci izprijali, da nočejo nazaj pod italijansko oblast. Vemo pa, da so politične in diplomatske igrice in spletke šle tudi v to smer.

Spomladi 1947 je bila podpisana v Parizu mirovna pogodba med Jugoslavijo in Italijo, ki je začela veljati 15. septembra 1947. V spomin na ta veliki zgodovinski dogodek vrnitve večine Primorske pod domačo streho so se v Sloveniji, predvsem pa na Primorskem, vrstili številni znanstveni simpoziji, srečanja in državne ter druge prireditve. Višek pa je slavje pod geslom »NA SVOJI ZEMLJI« doseglo konec minulega tedna.

Slovesno v Ljubljani

Na Prešernovem trgu, kjer stoji pesnikov kip, je bila v soboto, 13. septembra, slovesna prireditev v spomin na vrnitev Primorke. Ljubljanski župan Dimitrij Rupel je dejal, da Slovenije brez Primorske ni in da bi morala Ljubljana biti do Primorske in njenih ljudi bolj pozorna. V osrednjem večernem programu je nastopil Tržaški partizanski zbor in množico zbranih navdušil s partizansko pesmijo. Sploh je ta

Prapori TIGRa in zamgovitih partizanskih čet so plapolali v vetru

Foto: SV

VRNITEV DOMOV PRED PETDESETIMI LETI

Primorska letos praznuje – trpljenje ni bilo zaman

dan slovenska uporniška pesem spet donela po Ljubljani in mladina je z veseljem segla po na novo založenih besedilih partizanske pesmi in jih v hipu razgrabila. Dopoldanski program pa so oblikovali med drugim znani umetniki kot Jerca Mrzel, skupina Agropop, Peter Lovšin in partizanski harmonikarji. Za zaključek pa je veličasten ognjemet zaokrožil proslavo.

Desettisočglava množica v Novi Gorici

V Novi Gorici, ki so jo začeli graditi po letu 1947 in sedaj skupaj s Kopro predstavljata nov urbani, politično-upravni ter gospodarski in kulturni center Primorske, je v nedeljo 14. septembra 1997, bila osrednja državna manifestacija v počastitev vrnitve Primorske k Sloveniji.

Nepregledna množica ljudi iz vse države in zamejstva se je zgrnila na travniku pred Primorskim državnim gledališčem. Pred odrom so v silni burji plapolali prapori partizanskih brigad, vse imenovane po slovenskih pesnikih in pisateljih, in skupine TIGR, častna straža slovenske vojske je bila postrojena, navzoči so bili predsednik države Milan Kučan, predsednik državnega zbora Janez Podobnik, predsednik državnega sveta Ivan Kristan, predsednik vlade Janez Drnovšek in domača vsa vlada in predsedniki parlamentarnih strank, zastopniki verskih skupnosti z metropolitom Francem Rodetom na čelu, novogoriški župan Črtomir Špacapan, predstavniki številnih držav in celo tisti ameriški pilot, ki so ga leta 1944 rešili v Kopru slovenski partizani pred Nemci in ga potem srečno prepeljali v bazo v Bariju.

Govorniki na prireditvi so poudarili pomen upora proti fašizmu in priključitve Primorske za razvoj Slovenije, obenem pa so italijanskemu sosedu ponudili roko za sodelovanje in mirno sobivanje ob meji. Kot prvi je spregovoril novogoriški

župan Črtomir Špacapan. Dejal je, da je prav Nova Gorica postala simbol priključitve Primorcev k matični domovini. Saj sodi med dejstva, ki pomenijo združevanje slovenskega narodnostnega prostora in opredeljevanje njegove zahodne meje, in vse to kot posledica skozi stoletja trajajočih prizadevanj Slovencev za lastno državo. Zanjih petdeset let, tako župan, je obdobje velike idealne zagnanosti in vere v lepšo bodočnost. Nova Gorica živi v samostojni slovenski državi, živi pa tudi ob meji, ki bo v jutrišnji združeni Evropi le še spomin na težke čase fašističnega jarma, ki je v primorskega človeka vnesel simbol trdega krškega kamna in bistrost reke Soče.

Predsednik Kučan je našel prave besede za veliko slovesnost Primorcev in vse Slovenije

Foto: SV

Predsednik državnega zbora Janez Podobnik je dejal, da Primorska s svojim zgodovinskim spominom ne hrani samo trpljenja, bolečine in težkih izkušenj, ampak tudi veliko ubranih trenutkov, saj je za Slovenijo poseben prostor, ki v plemeniti človeški širini postavlja nove vsebine med ljudmi slovenske in italijanske narodnosti. Primorska je navdih za uresničitev skladnega sobivanja z narodom sosedom, kar je tudi obveza, ki jo nalagata sedanost in prihodnost. Ta primorski duh pa je tudi omogočil organiziran upor nasilju totalitarizmov, ki so globoko zatresli Evropo tega stoletja. Za soustvarjanje nove, drugačne

Evrope pa je tudi Primorska vzdala svoj trden temelj.

Uspešen upor Primorcev

Z besedami »Danes je naš veliki dan. Praznuje Primorska. Z njo praznuje vsa Slovenija« je pričel svoj nagovor predsednik države Milan Kučan. Šele s Primorsko od izvira Soče do Dragonje je Slovenija dobila ozemelsko zaokroženost, ki ji omogoča sodobno državno življenje. Brez Primorske Slovenije ni. To dejstvo so si Slovenci morali izboriti, podarjeno jim ni bilo nič. Meja na zahodu je bila spremenjena po zaslugi protifašističnega in narodnoosvobodilnega boja primorskih Slovencev. Ta boj je bil pomemben tudi za boj zaveznikov. Z njim so Primorci rapsalsko pogodbo razveljavili že med vojno. Kučan je naglasil, da posebna moč primorskega upora izvira iz prvinskega upora Primorcev proti nezaslišanemu potujčevanju fašistične Italije, vse od požiga slovenskega Narodnega doma v Trstu naprej. Predsednik je opomnil na žrtve, ki so jih Primorci dali v boju proti fašizmu, kot so to obsojenci obeh tržaških procesov in bazoviške žrtve, TIGR, škof Sedej, pesnik Bratuž, slovenski duhovniki, spomnil je na požgane vasi in žrtve italijanskih koncentracijskih taborišč na Rabu, v Gonarsu in drugod. Te izkušnje so izvir izostrenega čuta Primorcev za narodnostno ogroženost, zato so se brez oklevanja oprijeli odpora Osvobodilne fronte (OF) slovenskega naroda. Pri tem ideologije niso igrale vloge.

V tem odporu je prav IX. partizanski korpus odigral pomembno vlogo, ki je pozneje soodločala o združitvi Primorske s Slovenijo.

Kučan je poudaril, da so Primorci dokaz, da naroda, ki se bori za svoj obstoj in dostojanstvo ni mogoče premagati. Mogoče ga je samo uničiti, ni pa mu mogoče vzeti domovine.

Na podlagi NOB in Mirovne pogodbe iz leta 1947 je Slovenija z Londonsko spomenico dosegla tudi izhod na morje in zagotovila varstvo slovenske manjšine v Italiji. Kučan je mnenja, da so za prihodnost Slovenije pomembne okoliščine vrnitve Primorske. Ni se vrnila s pomočjo Hitlerjeve Nemčije, na kar so upali slovenski kolaborantje po kapitulaciji Italije in zaradi česar so poskušali širiti domobranstvo iz »Ljubljanske pokrajine« tudi na Primorsko. Vrnila se je predvsem po zaslugi upora Primorcev samih.

Prijateljski odnosi, čisti računi

Jasne besede je v obmejni Novi Gorici spregovoril Kučan tudi o odnosih z Italijo. Dejal je, da je napačil čas, da oba naroda živita drug z drugim in ne več zgolj drug ob drugem. Kajti napačil je čas evropske sprave in razumeti je treba tudi resnico sosedu. Četudi je neprijazna in obremenjujoča, jo je treba tudi v imenu mladih rodov vrniti v spomin. Če manjka del spomina, tudi spomina o agresiji, vojnem nasilju, porazu in posledicah nasilja, o nasledju in medsebojni povezanosti, ni mogoče zgraditi trdnega temelja.

Podobno kot Slovenija obžaluje in kot pravno in moralno nedopustne zavrača vse zunajsodne usmrtnitve poraženih kolaboracionistov, pa tudi pripadnikov agresorskih vojsk in njihovih civilnih sodelavcev v času ob koncu vojne in neposredno po njej, pa seveda pričakuje, da bo tudi Italija končno priznala in obžalovala krivdo, krivico in nasilje, ki ga je nad Slovenci izvajala že od prve svetovne vojne naprej. Odločno je Kučan zavnil italijanske trditve, da so Slovenci ob koncu druge svetovne vojne izvajali etnična čiščenja in ideološki obračun slovenskega komunizma z nasprotniki. Zato se naj vsakdo spopade z lastno zavestjo o krivicah, ki jih je povzročil drugemu.

Na pozabljanju ni mogoče zgraditi zaupanja, ki je pogoj za skupno in mirno in ustvarjalno življenje v prihodnje. To pa je skupna želja obeh držav, Italije in Slovenije. Sem pa sodi tudi varstvo manjšin.

Slovesnost, ki je bila na visoki kulturniški ravni, brez kakršnekoli primesi nacionalizma in šovinizma, so zaokrožili pevski zbori iz Slovenije in primorskega zamejstva ter člani Slovenske filharmonije.

Pravo nasprotje pa je bilo v Trstu istočasno vseitalijansko državno srečanje ezulov oz. povojnih optantov Istre za Italijo. Vzklikali so nacionalistična, fašistična in iredentistična gesla, trdili, da je Istra del Italije in razjarjena množica je prevpila ministra za trgovstvo, ki je menil, da mora Italija s svojimi vzhodnimi sosedami imeti normalne in civilizirane odnose. Značilna za vzdušje v Trstu je izjava treh tržaških kolegov, od njih dva Italijana, ki so rekli, da so že vedeli, zakaj so prišli v Novo Gorico in niso ostali v Trstu. ■

NAJPOMEMBNEJŠO evropsko nagrado za ohranitev ljudske kulture, ki jo podeljuje sklad Alfreda Toepferja F.V.S. v Hamburgu, to je Evropsko nagrado za ljudsko umetnost 1997, je prejšnji petek, 12. septembra 1997 zvečer, prejel Oktet Suha. Vzdušje v docela napolnjeni večnamembni telovadnici suške šole in navzočnost najvišjih predstavnikov Toepferjevega sklada, zastopnikov občine in predstavnikov slovenskih kulturnih pa tudi političnih organizacij ter zastopnikov deželnih politikov, predvsem pa prihod prijateljev odlikovanca, je bilo ponovno potrdilo pomena in uglednega mesta, ki ga oktet Suha kot slovenski zbor uživa na Koroškem in preko meja.

Za uvod v svečanost podelitve nagrade je družina Liaunig, lastnica suškega gradu, svojo povezanost z oktetom izrazila tako, da je na gradu priredila sprejem, na katerem sta zapela ženski vokalni ansambel pod vodstvom Rozine Katz ter lanski Toepferjev odlikovanec »Geschwister Hochfellner« iz Bad Mitterdorfa na Štajerskem.

Predsednik Toepferjevega sklada F.V.S., graški univerzitetni profesor dr. Wolfgang Suppan je v smislu ustanovitelja nagrade, ki se odraža v tem, da je doslej bilo odlikovanih 67 zborov in skupin iz 34 dežel Evrope, med njimi Akademski folklorni skupina »France Marolt« iz Ljubljane, folklorna skupina iz Beltincev v Prekmur-

PODELITEV EVROPSKE NAGRADE ZA LJUDSKO GLASBENO UMETNOST 1997 OKTETU SUHA

Steber slovenske identite kraja in most do soseda

Helmut Toepfer in prof. Wolfgang Suppan med nasmejanimi odlikovanci.

Foto: SV

ju ter gradišćansko-hrvaška folklorna skupina »Kolo Slavuj« iz Velikega Borištofa.

Nagrada je razdeljena na vzhodno- in zahodnoevropski delež. Letošnji vzhodnoevropski odlikovanec je folklorna skupina »Momin prohod« iz Kostenca v Bolgariji, oktet Suha pa predstavlja zahodnoevropsko plat.

Prof. Suppan je podobno kot sin ustanovitelja sklada inž. Helmut Toepfer, ki je nagrado izročil, poudaril, da sta prav naloga kulturnega povezovalca in mostu, ki jo oktet Suha na eni

strani izvaja v deželi sami, na drugi strani pa med Koroško in Slovenijo, ter visoka umetniška zahtevnost bila tista pomembna argumenta za podelitev nagrade. Kot zbor, ki izhaja iz slovenskega jezikovnega obrobja in ki v njem tudi deluje, ohranja oktet Suha prav to dragoceeno kulturno izročilo in ga razvija naprej. S tem pa ohranja in krepi identiteto koroških Slovencev v vseh njenih odtokih.

Predsednik zbora Lenart Katz je obljubil, da bo oktet Suha tudi v prihodnje gradil mostove prijateljstva.

S posebno kulturno gesto je svoje priznanje izrazil suškemu oktetu kulturni referent dežele Michael Ausserwinkler. Svoje pismene pozdrave in čestitke je poslal v slovenščini, kar je na Koroškem novost. Suški župan Gerhard Visotschnig je končno

prekinil doslejšnjo občinsko politiko negiranja okteta. Kot prvi župan je izrazil priznanje občine oktetu Suha za njegovo dolgoletno delovanje, ki je svoj višek doseglo s podelitvijo nagrade. S tem da dviga tudi ugled občine in kraja. Oktetu so čestitali še pliberški župan Raimund Grilc (tudi za deželnega glavarja Zernatta), predsednik SPZ Avguštin Brumnik, tajnik KKZ Nužej Tolmajer, predsednik NSKS Nanti Olip in državna sekretarka za Slovence po svetu Mihaela Logar. Njene čestitke je prebral konzul R Slovenije Anton Novak, ki je, tako kot številni drugi, med njimi namestnik vodje deželne urada ddr. Anderwald, vodja Biroja za koroške Slovence pri deželni vladi dr. Marija Trampuž-Novak, prišel na podelitev.

Brezdvomno je podelitev

bila prav ustanovitelju okteta Suha, mag. Berteju Logarju, v veliko zadovoljstvo in veselje. Saj so s tem njegovo oranje ledine prosvete na Suhi in okolici ter zbirateljska dejavnost starega ljudskega pevskega izročila, pa znanstvena obdelava tega, bili primerno ovrednoteni.

Podelitev Evropske nagrade za ljudsko umetnost 1997 oktetu Suha pa je tudi priložnost, da nekatere stvari postavimo na pravo mesto. Zadnje čase je namreč v določenih slovenskih krogih na severni strani Alp postalo moderno in oportuno, da jo vsevprek mahajo po kulturi in njenih dveh centralah, češ koliko denarja da ta dejavnost odvečno požre, ki bi ga na primer v športu ali politiki lahko bolj smiselno uporabili. To je v bistvu ne preveč bistra in narodno-politično izredno vprašljiva ter nevarna argumentacija, ki vrhu tega sloni na zavisti in izigravanju. To pa je, kot vemo, poleg strahu najslabši svetovalec za pametno in evropsko naravnano globalno politiko manjšine. Prav Suha je izredno dober primer, da od kulturne dejavnosti prej ali slej profitirajo vse druge aktivnosti narodne skupnosti, pa najsi je to komunalna politika, gospodarstvo ali pa šport. Sploh bi lahko navedel primerov še in še, da povsod tam in po tistih vaseh ter župnijah in občinah, kjer ni bilo ali ni več slovenske kulturne dejavnosti, slovenska beseda vse manj zveni ali pa je že utihnila. In vsi vemo, da prav kulturna dejavnost v glavnem sloni na idealizmu in denarno nepoplačanem delu številnih društev in društvnikov. V časih, ko se budžeti za kulturno dejavnost povsod krčijo, se naj tega dobro zavedajo prav tisti, ki v svojih lobijih neodgovorno švadronirajo na račun in v škodo kulturne dejavnosti narodne skupnosti. ■

ŽELEZNA KAPLA

Praznovanje »Copple kaše«

KMEČKA iniciativa »Coppla kaša«, ki obstaja že dve leti in jo sestavlja približno 50 kmetov, vabi na svoj praznik na Glavni trg v Železno Kaplo, kjer boste lahko spoznali (in tudi kupili) njihove raznolike pridelke in izdelke.

Na ogled bo razstava »Planinska pot doživeti Železna Kapla – Solčava – Jezersko«, prav tako pa bo za radovedne predstavljeno gozdno gospodarstvo regije. Spoznali pa boste tudi kmečko arhitekturo iz Slovenije, ovčjereje z obeh strani meja, okrasje in rezbarije, celotni praznik pa bodo spremljale veselo razpoložene glasbene skupine.

Iniciativa zastopa predvsem interese kmetov pri gospodar-

jenju in pri prodaji, organizira skupno koriščenje kmečkih in gozdarskih strojev. Skupno se predstavljajo na sejmih, organizirajo izobraževalne tečaje in načrtujejo razne skupne projekte. Z veliko začetnico pa je pri njih zapisana tudi medsebojna pomoč.

Torej, v soboto, 27. septembra, se bo obisk Železne Kaple vsekakor splačal! Na vsak način bo na voljo tudi dovolj pristne jedače in pijače, pristne zato, ker je niso ne umetno obarvali in ne »intenzivirali« z umetnimi okusi. Marsikdo, ki je prisiljen kupovati v supermarketih, je morebiti že pozabil, kakšen okus ima pristna domača salama ... S. W.

GLASBENA ŠOLA NA KOROŠKEM

Z novim zagonom v tretje desetletje

MINULO soboto, 13. septembra 1997, kot se spodobi za začetek šolskega leta, je Glasbena šola imela pri Cingelcu na Trati svojo konferenco. Bistvene personalne spremembe, s katerimi naj bi bila pospešena in okrepljena dejavnost te osrednje glasbenoizobraževalne ustanove, ki jo imamo koroški Slovenci, so bile zastavljene in sklenjene že na poletni zaključni konferenci prav tako pri Cingelcu. Naj dejstva na kratko ponovim: predsednik društva Glasbena šola je profesor mag. Božo Hartman iz Škocjana, sam znan in priznan zborovodja, ravnatelj pa je mag. Roman Verdel iz Borovelj, prav tako zborovodja in glasbeni pedagog.

Na sobotni konferenci je bil sprejet okvirni delovni načrt Glasbene šole za novo šolsko leto. Pri tem je brezdvomno zelo razveseljivo, da se v dvajsetem letu svojega obstoja Glasbena šola lahko bolj in bolj

opira na lastni učiteljski kader, ki je v precejšnji meri že sam dobil temeljno glasbeno izobrazbo na šoli. Letos poučuje 14 Korošcev večino od nad 400 učencev v več dvajsetih oddelkih širom po Koroški. Pa tudi pri oddelkih je razvoj razveseljiv, saj je bil na novo ustanovljen oddelek v Galiciji, ki je doslej z redkimi izjemami bila bela lisa na prosvetnem polju narodne skupnosti. Zdaj pa so se po geslu »korajža velja« domačini opogumili in postavili lasten oddelek na noge.

Pri instrumentalni ponudbi ni sprememb, so pa drugod. Tako po nekaj letih spet deluje zborovodska šola, ki jo vodi mag. Stanko Polzer. Kandidatov je doslej že kar osem. Lasten oddelek je postalo solopetje pod vodstvom Gabrijela Lipuša, Mario Podrečnik pa se bo pospešeno posvečal šolanju glasov.

Ravnatelj šole mag. Roman Verdel je v pogovoru s SV dejal, da bojo potrebne tudi si-

stemske spremembe v ustroju šole, ki pa bojo izvedene v naslednjih tednih in mesecih. O njih bo odločal Strokovni svet, ki naj bi sploh dobil več odgovornosti za razvoj zavoda.

Redno naj bi se dijaki šole udeleževali raznih natečajev in tekmovanj in tako preverjali raven svojega znanja.

Seveda pa bo letos osrednji dogodek Glasbene šole njena 20. obletnica ustanovitve. V dveh desetletjih je ta šola, sad samopomoči in kulturniške pobude koroških Slovencev, bistveno doprinesla k dviganju kakovosti glasbene ustvarjalnosti in k popestritvi glasbene ponudbe. Pri tem so odigrali in še igrajo v smislu skupnega kulturnega prostora strokovni učitelji iz Slovenije izredno pomembno nalogo in vlogo. Da je Glasbena živo povezana z utripom ljudi, dokazuje tudi to, da njeni odborniki in pedagogi pokrivalo velik del kulturnega ustvarjanja koroških Slovencev.

Jani Kovačič,

kantavtor iz Slovenije, je v soboto imenitno zabaval boroveljske otroke s svojimi pesmimi in domiselnimi »čarovnijami«. Nad trideset otrok je prepevalo in se smejalo skupaj s šarmantnim pevcem, ki je znal pritegniti tudi najbolj boječe malčke. Z njimi je sestavil na primer cel orkester, ki je zaigral »Tišino«, in če ni bilo kaj slišati, je to zato, ker se tišine pač ne sliši. Otroci in starši so se nasmejali od srca.

PRIREDITVE

PETEK, 19. 9.

ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
20.00 Predstava »Abraham« (Felix Mitterer). Gostuje gledališka skupina iz Gmünda; režija Marjan Bevk

SOBOTA, 20. 9.

ŠTEBEN/BEKŠTANJ, v cerkvi
10.00 Praznik blagoslovitve zvonov
ŽELEZNA KAPLA, v farni cerkvi – SPD Zarja
19.00 Koncert ... ob zvokih tamburic v jesen.
Nastopa tamburaška skupina »Zarja«
BOROVlje, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
19.30 Koncert: »Vlado Kreslin«

NEDELJA, 21. 9.

ŠENTJAKOB, v farni dvorani – Društvo upokoencev
14.00 Kulturna prireditve. Nastopajo: MoPZ »Jepa-Baško jezero« in Francka Mlekuš iz Beljaka s štajersko harmoniko in petjem; nato bo sledilo družabno srečanje
ŠMIHEL, na Davidovem travniku – KPD »Šmihel«
14.00 Vaški praznik

PONEDELJEK, 22. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
18.00 Jezikovni tečaj italijanščine »Parliamo italiano«.
Vodi: mag. Natalie Domenig

TOREK, 23. 9.

DUNAJ, KSŠSD, Mondscheingasse 11
19.00 Sestanek dunajske skupine ZSO

SREDA, 24. 9.

CELOVEC, Waaggasse – Katoliški dom Sodalitas
16.30 Slovensčina za napredujoče. Voditeljica: Nadja Volavšek
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
18.00 Ne bom več kadil! Program za odvajanje kajenja; voditeljica: Federico Harden in mag. Annemarie Höfner
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
19.00 Jezikovni tečaj: Italijanščina 2. Vodja: mag. Helga Maurer; 10 x po dve uri, vsako sredo; prijave na tel: 0463/514300-22
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.30 Predavanje: Živeti srečneje in zdravo.
Predavateljica: Rosalie Stornig, Škofiče

PETEK, 26. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom prosvete »Sodalitas«
19.00 Informacijski večer: Uspeh z mentalnim treningom.
Predavatelj: mag. dr. Kurt Schöffmann
SORGENDORF/PLIBERK, Sudhaus
19.30 »Opera za tri groše - Dreigroschenoper« (B. Brecht, K. Weill).
Prireditelji: Kulturinitiative Bleiburg; KPD Šmihel; KPD »Drava«; MoPZ »Kralj Marjaž«; MePZ »Podjuna«; SKD Globasnica; SPD »Edinost«; SPZ; soprireditelj Franz Brandl
BOROVlje, mestna cerkev Borovlje – SPD Borovlje
20.00 Koncert akademskega zbora »M. Glinka« iz S. Petersburga

SOBOTA, 27. 9.

ZILA, – SPD Zila in Katoliška prosveta
Dnevni izlet na ogled »Ziljskih fresk«. Ogled cerkev Marija na Zilji, Vrata, Bistrica na Zilji, Marija na Grapi, Šent Štefan; prijave do 19. 9. pri Katoliški prosveti, tel.: 0463/511166
ŽELEZNA KAPLA, na glavnem trgu
– Društvo gorskih kmetov doline Bele
9.00 Coppla Kaša-praznik »Kooperacija brez meja«
ŠENTJANŽ, k & k – SPD »Šentjanž«
17.00 Premiera: »Kdo je napravil Vidku srajčico«. Gledališka predstava šentjanške otroške skupine
BOROVlje, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
19.30 Literarno branje: »Turrini liest Turrini«
CELOVEC, grad Welzenegg – Mohorjeva založba
20.00 Večer komorne glasbe. Nastopata: Orfej Simič, Moster – violina; Andrej Sidenko, Moskva – klavir
SELE, v farni dvorani – KPD Planina
20.00 Premiera igre: »Lepa čevljarka« (F. G. Lorca). Nastopa gledališka skupina KPD Planina Sele; režija: Franci Končan
ŠENTKANDOLF, pri Pušniku – SPD Gorjanci
20.00 Veselica Gorjancev.
Za ples bodo zaigrali Podjanski muzikantje
ŠMIHEL, v farni cerkvi – KKZ
20.00 Koncert akademskega pevsega zbora »M. Glinka«

NEDELJA, 28. 9.

ŠENTJANŽ, k & k – SPD »Šentjanž«
10.00 »Kdo je napravil Vidku srajčico«. Gledališka predstava šentjanške otroške skupine
LOČE, v farni cerkvi – KKZ
19.30 Koncert akademskega zbora »M. Glinka« iz S. Petersburga
SORGENDORF/PLIBERK, Sudhaus
19.30 »Opera za tri groše - Dreigroschenoper« (B. Brecht, K. Weill).
Prireditelji: Kulturinitiative Bleiburg; KPD Šmihel; KPD »Drava«; MoPZ »Kralj Matjaž«; MePZ »Podjuna«; SKD Globasnica; SPD »Edinost«; SPZ; soprireditelj Franz Brandl

PONEDELJEK, 29. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
17.30 Slovensčina za začetnike I, II, III (pogovor o tečajih).
Voditeljica: mag. Eva Verhnjak-Pikaló, Libuče

Zveza koroških partizanov in prijateljev protifašističnega odpora, krajevni odbor Železna Kapla in Slovenski prosvetni društvi »Zarja« v Železni Kapli in »Valentin Polanšek« na Obirskem

sporočajo, da je bil tradicionalni pohod

»Po poteh Gašperja, Županca in Lenarta«

ki je bil predviden za nedeljo, 14. septembra, zaradi slabega vremena preložen na nedeljo, 5. oktobra 1997. Pričetek pohoda bo ob 8. uri pri Wölfelnu (Prušnik) nad Železno Kaplo. Med potjo bomo obiskali številne domačije, pohod pa zaključili pri Pršmanu v Podpeci.

Pridružite se nam!

z veseljem sporočam odprtje svoje pisarne:

mag. gabriel wutti

odvetnik
zaprisežen tolmač za slovenščino

kärntner straße 51/1/1 • 1010 wien/dunaj
tel 01-516 23 14 23 • faks 01-516 23 13 22 • email wuttijus@aon.at

Slovensko prosvetno društvo »Borovlje«
vabi na koncert

Vlado Kreslin

Bivši rock-pevec, frontman slovenske prvovrstne skupine »Martin Krpan«, se zdaj ukvarja s povezovanjem rock-glasbe in panonske ljudske pesmi. Program sega od lastnih pesmi do oživitve nekaterih prekmurskih glasbenih motivov.
v soboto, 20. 9. 1997, ob 19.30 pri Cingelcu na Trati

PRAZNUJEJO

Franc Kelich iz Sel – 65. rojstni dan; Franc Wutti - Pajovec z Ločila – 74. rojstni dan; Jožef Erschen iz Lovank – rojstni dan; Miha Zunder iz Koj – rojstni dan; Miha Bajec iz Podjune – rojstni dan; Marija Preinig iz Grabalje vasi – rojstni dan; Justa Sadnikar iz Nagelč – rojstni dan; Matija Hribnik iz Gluhega lesa – rojstni dan; Ana Urban iz Gorič – rojstni dan; Barbara Hirm iz Apač – rojstni dan; Milica Golavčnik iz Stare vasi – rojstni dan in god; Marija Mali iz

Šentvida ob Glini – 50. rojstni dan; Nani in Hanzi Mak iz Sel – 30. obletnico poroke; Franc Ambroš iz Štebna – rojstni dan; Ljudmila Šticker iz Globasnice – rojstni dan; Terezija Pachtev iz Pliberka – rojstni dan; Mici Sima iz Pulpač – rojstni dan; Franci Mejovšek z Bistrice – rojstni dan; Mili Kavčič iz Šentjakoba – rojstni dan; Milka Kelih iz Sel – 50. rojstni dan; Pep Oitzl s Polane – 85. rojstni dan; Marija Wassner s Kaple ob Dravi – rojstni dan in

RADIO KOROŠKA SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 18. 9.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 19. 9.
18.10 Kulturna obzorja
SOBOTA, 20. 9.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
NEDELJA, 21. 9.
6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (mag. Marija Perne)
18.00 Glasbena oddaja
PONEDELJEK, 22. 9.
18.10 Kratek stik
TOREK, 23. 9.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 24. 9.
18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerna – Rok Klopčič: Romantične skladbe II.

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 21. 9.
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 22. 9.
2.20 ORF 2 (Ponovitev)
15.55 TV SLO1 (Ponovitev)
I Strokovnost je poglavito načelo: Izobraževanje na slovenskih in dvojezičnih srednjih in višjih splošno in poklicno izobraževalnih šolah
I Praznik ljudske svetnice: Rozalsko žegnanje
I Nanti Pristovnik: 50 let v službi občine Sele
I Blagoslovitev cerkvenih zvonov v Štebnu pri Bekštajnu
I Marjan Štikar: S Teatrom Trotamora na poti v gledališki laboratorij

Politično upravna akademija (PUAK) vabi na seminar

»Splošni občinski red (SOR-AGO)«

SEMINAR VODI:

dr. Franz Sturm, ustavna služba pri Koroški deželni vladi
■ v soboto, 4. 10. 1997
(1. termin), od 9. ure do 12. ure in od 13.30 do 17.30, v domu Sodalitas v Tinjah (za interesente iz Podjune)
■ v soboto, 11. 10. 1997
(2. termin), od 9. ure do 12. ure in od 13.30 do 16.30, v k & k centru v Šentjanžu (za interesente iz Roža in Zilje)

Seminarski prispevek: 350.- šil. (seminarske informacije in kosilo)
Prijave sprejema: PUAK, 10. Oktoberstr. 25/III, 9020 Celovec
Telefon 0463-54079/22, Faks: 0463-54079/30

POPRAVEK

V številki 35 SV, 4.9. 97, na strani šest »Die Chronik von Visoko« bi se moralo glasiti namesto: ... Schlüsselromanes für das deutsche Beziehungsgeflecht in Europa ...
pravilno: ... Schlüsselromanes für das slowenisch-deutsche Beziehungsgeflecht in Europa ...

Sobe za študentke

Naslov: Kloster St. Leopold, Leystasse 25-27, 1205 Dunaj
Obrnite se na s. Anico
Tel. 01/332 75 11/71,
Faks: 01/ 332 75 11/73

SLOVENSKI VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE ..... Sonja Wakounig
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Mirko Štukelj (-32) ..... sport, oglašila
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Poslovodstvo ..... Mirko Messner (-50)
Tajništvo ..... Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)
Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

ZASEDANJE V. KOMISIJE DS ALPE-JADRAN

EU in biološko kmetovanje v ospredju

POTREH letih je dežela Koroška oddala predsedstvo v V. komisiji Delovne skupnosti Alpe-Jadran, to je v komisiji za kmetijstvo. Predaja poslov Lombardiji je bila na seji pristojnih kmetijskih referentov in strokovnih uradnikov prejšnji teden v Borovljah. V središču

venija, Koroška in Furlanija-Juljska krajina s projektom iger brez meja, na drugi strani pa se vse bolj poteguje za izvedbo olimpijskih iger tudi Salzburg, ki se opira na podporo Bavarske.

Kljub vsemu pa je olimpijada imela na srečanju le majhno

nekatero že članice EU, druge pa ne. Slovenija sodi v prvi krog držav in pokrajin, ki se bojo z Brusljem pogajale za vstop v EU. Pri teh pogajanjih bo prav kmetijstvo odigralo pomembno vlogo. Prav tako bodo za pogajalsko in strokovno ozadje pomembne izkušnje, ki si jih je

Slovenija nabrala v Delovni skupnosti Alpe-Jadran. Podobno je ugotovil tudi govornik madžarskih komitatov, včlanjenih v DS AJ.

Tako Slovenija kot tudi Madžarska bi radi ohranili oz. zgradili kar se da visok standard biološkega kmetovanja, kajti obremenitve z umetnimi gnojili in uporabo

kemije v agrarnem sektorju in posledice njihove večletne uporabe so občutne tudi tam.

Zato so vse članice podprle pobudo, da bi na ravni EU-jevskih projektov izgradili ekološko izobraževalno dejavnost in tako mladim kmeticam in kmetom članic Delovne skupnosti Alpe-Jadran nudili kar se da strokovno informacijo in izobrazbo. Sem sodi tudi projekt obnove vasi.

koroškega mandata so stali trije tematski krogi:

– družinske kmetije in njihova prihodnost v EU,

– ekologizacija kmetijstva in splošna strokovna vprašanja, med drugim tudi olimpijada 2006.

Kot je znano, se za izvedbo olimpijskih iger leta 2006 poteguje več dežel oz. pokrajin, ki so zvečine članice DS Alpe-Jadran. Na eni strani stojijo Slo-

vlogo, kajti kmete bolj kot kolajne in smuk skrbijo prihodnost kmetij v EU in pa problematika zdrave zemlje.

Zadeva z EU je sploh svojevrstna. Dobro jo je predstavil slovenski državni sekretar s kmetijskega ministrstva mag. Franc Dut. Poudaril je pomen kmetijstva, gozdarstva in živilske industrije za vsako posamezno članico Delovne skupnosti Alpe-Jadran, od katerih so

CERKEV V ŠENTPRIMOŽU

Klasični koncert

Andrej Feinig (orgle) in Kristijan Filipič (prečna flavta)

Foto: SV

DOMAČI glasbeni umetniki Franc Ogris (Bachova trompeta), Andrej Feinig (orgle), Anton Feinig (bariton) in Kristijan Filipič (prečna flavta) so preteklo soboto ponovili uspešen koncert, ki so ga že uspešno opravili pred mesecem v loški cerkvi ob Baškem jezeru.

Vsak solist je odlično podal svoj repertoar. Še posebej pa je številne poslušalce očaralo umetniško dovršeno orgelsko igranje Andreja Feiniga, ki je mogočno donelo po cerkvi. Na sporedu so bili evharistični spevi Antona Nageleta, ki jih je občutno zapel Anton Feinig, nadalje Allemande iz solo sonate za flavto v a-molu, J. S. Bacha, Toccata e- J. Pachelbelna, Piece za flavto solo J. Ibera, Recit de Chromhorne-Petit fugue-trio-Recit de Cornet, F. Couperina, Allegro, G.F. Telemanna in Sonata prima, G.B. Viviana.

M. Š.

PREDSEDNICA socialdemokratskih žena na Koroškem in iniciatorica gibanja proti nasilju Melitta Trunk je na novinarski konferenci skupno s predstavnicama hiše za ogrožene žene odločno zahtevala intervencijske pisarne za vse tiste, ki so ogroženi od vseh primerov nasilja.

Zakon, ki predvideva od 1. maja letos dalje, da se v primeru nasilja proti otrokom in ženam lahko odvede moški iz stanovanja, ne zadostuje. Omenjene intervencijske pisarne, žal eksistira šele ena v Gradcu, naj

ŽENE PROTI NASILJU Potrebne so intervencijske pisarne

bi posredovale na eni strani pomoč ogroženim, na drugi strani pa naj bi povezovale vse socialne inštitucije in varnostne organe.

Pogostokrat je tako, da eni ne vedo, kaj drugi delajo. Te pisarne so bile predvidene kot dopolnilo k zakonski ureditvi, da se nasilnež (moški ali žen-

ska) odvede iz stanovanja; zaradi pomanjkanja denarja pa teh svetovalnih in koordinacijskih pisarn še ni.

Nadalje so žene zahtevale, da se otežkoči nakup orožja, ki ga v številnih primerih moški uporabljajo proti ženskam in otrokom. Število spolno zlorabljenih otrok in žena v Avstriji pa znaša nad 10.000 letno. Dejansko število pa je še veliko večje. Ženske predstavnice so med drugim zahtevale tudi inštalacijo klica v sili za otroke in žene.

M. Š.

VESTNIKOV IZLET 97

10. do 12. oktober 1997, Novigrad

Dragi bralci, dragi prijatelji!

Letošnji 12. izlet Slovenskega vestnika nas bo popeljal v Novigrad v Istro, kjer smo za vas rezervirali luksuzni hotel »Maestral«.

■ V petek, 10. oktobra, vas bodo udobni Sienčnikovi avtobusi »pobirali« po širni Koroški. – V Novigrad bomo prispeli do kosila, ki bo v hotelu ob 13. uri. Potem se bomo odpočili in se ob pol petih z avtobusi odpeljali na Goli vrh, kjer bomo po(s)kusili tri vrste vina. – Večerja bo v hotelu, po njej pa nam bo že prvi večer za ples zaigral »Duo Peugeot« (Hanzi in Heinz).

■ V soboto, 11. oktobra, se bomo po zajtrku* odpeljali do luke, se vkrkali na ladjo posebej za nas (isto kot lani) in se podali na plovbo proti Poreču oz.

Rovinju. Na ladji bomo imeli kosilo – ribe ali meso na žaru. – Zvečer bo večerja spet v hotelu, sledila pa ji bo zabava s plesom.

*) V primeru slabega vremena je za soboto predvidena rezervna varianta, in sicer izlet z avtobusi v Pulj (Pula) s kosilom v Žminju.

■ V nedeljo, 12. oktobra, bomo po kosilu krenili proti domu. Vmes se bomo seveda ustavili, se okrepčali in si rekli »srečno«.

Cena 1.400,- šil.

dodatek za enoposteljno sobo 300,- šil.

Prijavite se čimprej:

Uprava Slovenskega vestnika, Milka Kokot 0463/514300-40 ali Urška Brumnik 0463/514300-14 9020 Klagenfurt/Celovec Tarviser StraÙe 16

Vaš partner za transport + turizem

SIENČNIK

Telefon (04236) 20 10-0
Telefax (04236) 20 10-11
A-9141 DOBRLA VAS

■ Pismo bralca

Napis v kotmirski cerkvi

V cerkvenem listu krške škofije Nedelja, št. 35, 31. avgusta 1997, stran 5, berem »Položitev venca – Tudi letos se je skupina romarjev z Vrhniko v Sloveniji spomnila vetrinjske begunske tragedije in pred ploščo, ki v vetrinjski cerkvi (ob glavnem oltarju) spominja na ta dogodek, položila venec. Venec je položil dipl. inž. Jože Čuden.« Dobro, to pisanje je zame en inozemec stuhtov. Jaz imam pa teht-

na dejstva, ki mi že leta ne dajo mirno spati. Gre za slovenski napis v kotmirski farni cerkvi, ki je bil leta 1941, po napadu Hitlerja na Jugoslavijo, od nacistov »pobajsan«. Že leta se »haklam« s krškim škofijskim ordinariatom v Celovcu, da bi se ta krivica, ki so jo storili naciji, popravila. Za tuje v Vetrinju spominsko ploščo, v domači kotmirski farni cerkvi pa ne duha ne sluha o popravil krivice.

Marinjak, 9071 Kotmara vas

TEATR TROTAMORA
BERT BRECHT/KURT WEILL

Opera za tri groše

Dreigroschenoper

REŽIJA Marjan Štikar
GLASBA Jozej Štikar

PETEK NEDELJA
26. & 28. SEP. – 20³⁰
Sudhaus · Sorgendorf
Bleiburg/Pliberk

SŠZ ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006 »Da« k igram »Brez meja«

Predsestvo Slovenske športne zveze (SŠZ) je, tako v tiskovni izjavi, na seji v ponedeljek, 15. 9. 1997 v Celovcu soglasno sklenilo, da brez pridržkov podpira skupen projekt ZOI 2006 na tromeji Avstrija-Slovenija-Italija.

Kot strešna organizacija slovenskih športnih društev na Koroškem se SŠZ od svoje ustanovitve pred skoraj 50 leti prizadeva za večjo strpnost med športniki obeh narodov v deželi ter za tesno sodelovanje s sosedji, še posebej s najbližjimi.

ZOI leta 2006 v obliki iger »Brez meja« so po mnenju SŠZ ne le velik izziv iz vidika športa in sožitja med narodi, skupna kandidatura je nedvoumno enkratna priložnost za vsestran-

sko promocijo tega čudovitega dela Evrope ob stičišču treh narodov in kultur.

ZOI na tromeji bi bile tudi v polnem duhu procesa evropske integracije in Evrope brez meja, pomenile pa bi tudi močan impulz za še tesnejše sodelovanje držav, dežel in regij na področju športa, gospodarstva, ohranjanja zdravega okolja, politike in kulture. Odprle bi nadalje nove perspektive gospodarsko šibkim regijam, turizmu omogočali nov vzpon, vsem trem deželam pa neprecenljiv napredek pri gradnji sodobne športne, prometne, komunikacijske in ostale infrastrukture.

Slovenska športna zveza zato poziva vse slovenske športnice in športnike, funkcionarke in funkcionarje in člane/članice slovenskih športnih društev in klubov, da naj aktivno sodelujejo na referendumu 5. oktobra 1997 in glasujejo z »da«.

1. KOLESARSKI MARATON TREH DEŽEL

Nad 400 udeležencev

Ideja o skupnih zimskih olimpijskih igrah leta 2006 na tromeji med Avstrijo, Slovenijo in Italijo ima močno podporo tudi pri kolesarjih: nad 400 kolesarjev in kolesark se je preteklo soboto udeležilo kolesarskega maratona, ki je bil dolg 206 km, proga pa je bil speljana skozi Slovenijo, Italijo in Avstrijo.

Ljubelju! To dejstvo in tudi svojo podporo skupni kandidaturi za ZOI 2006 so v svojih nagovorih izpostavili številni govorniki med postanki v Trbižu, v Borovljah in na zaključni prireditvi na Kokrici.

V Borovljah so udeležence pozdravili župan Helmut Krainer, deželni športni tajnik Stefan Genser, gen. konzul RS

Jože Jeraj ter tajnik SŠZ Ivan Lukan. Vsi so podprli prizadevanja za uspešno kandidaturu za ZOI 2006. Izrazili so tudi željo, da bi kolesarski maraton postal stalnica v športnem koledarju treh dežel in da bi se ga v prihodnje udeležilo več kolesarjev in kolesark iz Avstrije in Italije. Stefan Genser je ob tem napovedal pripravljenost dežele Koroške, da organizacijsko kot tudi finančno podpre to povezovalno prireditev.

Razultati tekmovanja na Ljubelj - Moški: 1. Milan Hribar (Ljubljana), 2. Maks Pogacar (Žirovnica), 3. Lenart Noč (Jesenice), 4.

Za nekatere je bil Ljubelj prestrm Foto: Lukan

Prireditve ni uspela le iz športnega vidika, uresničeno je bilo geslo maratona: za en dan državnih mej ni bilo - ne v Ratah, ne v Vratah in tudi ne na

Joško Pernuš (Naklo). - **Ženske:** 1. Simona Žabjak (Ljubljana), 2. Ančica Komljenovič (Zagreb), 3. Anka Lampič (Smlednik). I. L.

BOROVLE

Prerano slovo od Dunje Jamnig

Pretekli četrtek je velika množica ljudi, njeni sorodniki, prijatelji in kolegi Športnega društva Šentjanž, na pokopališču v Borovljah pospremila 21 let mlado Dunjo Jamnig, ki je bila nenadno iztrgana iz življenja, k zadnjemu počitku. Dunja Jamnig je pred leti veljala

za enega največjih talentov v smučanju na Koroškem. Od malega je trenirala in startala za ŠD Šentjanž v Rožu. Zaradi težke poškodbe na tekmovanju v Innerkremsu je morala predčasno končati smučarsko kariero. Dunja je bila zavzeta in zgladna športnica. Ohranili jo bomo v dobrem spominu. Sožalje velja njenim sorodnikom, dva meseca stari hčerki, prijateljem in vsem znancem.

NOGOMET

SAK na tujem še neporažen - 1:1 (0:1)

SAK je prejel nove trenirke

Foto: SV

SAK nadaljuje s serijo lepih tekem na tujem: tokrat so SAK-jevci gostovali v Gratkornu in več kot zaslužno odnesli eno točko. Varovanci trenerja Teliana so bili v drugi polovici izredno iniciativni, nevarni in imeli veliko več od igre kot domačini. Vrhu tega sodnik SAKju ni prisodil enajstme-

trovko po prekršku nad Vrabcem v kazenskem prostoru.

Izidi ostalih tekem:

Pliberk je presenetljivo odnesel točko z derbija proti Celovski Austrii/VSV (2:2). WAC je v derbiju na domačem igrišču podlegel gostom iz Lienza z 1:2. Prvi poraz za

Prvenstvena tekma:

SAK - Pöllau
nedelja, 21. 9.,
ob 16. uri, v Trnji vasi

TOUR DE L' AVENIR

»Paco« Wrolich najboljši Avstrijec!

Na tej izredno težki mednarodni kolesarski preizkušnji v Franciji, kjer so sodelovali tudi profesionalci, je naš rojak Peter

Wrolich končal tekmovanje z odličnim uspehom. Postal je najboljši Avstrijec in se na devetih etapah uvrstil kar štirikrat med prvo deseterico. Na šesti etapi je le za las v sprintu zgrešil prvo mesto.

Na krožni dirki je zmagal francoski profesionalc Laurent Roux. M. Š.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO 97/98

S petimi ekipami!

Slovenska šahovska kluba SŠZ in SŠK »Obir« bosta v prihodnjem koroškem šahovskem prvenstvu sodelovala s petimi moštvi! Slovenska športna zveza bo nastopila s tremi ekipami - v koroški ligi, v 3. razredu C in v 4. razredu C, SŠK pa z dvema moštvi: v 1. razredu vzhod in v 4. razredu C.

SŠZ je za vse tri ekipe našla tudi sponzorje: prvo moštvo bo kot doslej podprlo import-eksport podjetje Carimpex, drugo Posojilnica-Bank Borovlje in tretjo pa Posojilnica-Bank Bilčovs. Kader vseh treh moštev obsega 30 igralcev in igralk.

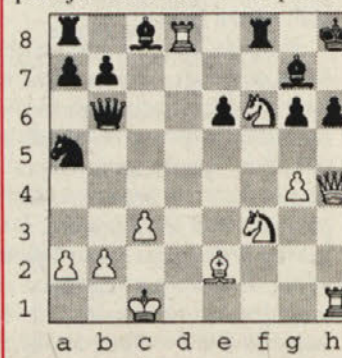
Premiera v koroški ligi bo 27. septembra ob 15. uri pri Miklavžu v Bilčovsu proti prvi ekipi iz Velikovca; cilj pa je obstoj v najvišji ligi, ki bo letos še posebej močna. I. L.

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 89

Silvo Kovač

Stein - Liberzon / Erevan 1965

Na osmo vrsto je vdrla bela trdnjava, prav tako pa beli po h liniji ogroža črnega kralja. Črno kraljevo krilo je tako vse v »ognju« in beli mora partijo odločiti v napadu.

Kako je velemejster Stein, ki je na potezi, matiral nasprotnika je naloga reševalcev.

Rešitev štev. 88

Samo z neposrednim napadom na črnega kralja beli še lahko upa na uspeh, zato se odloči za učinkovito žrtve dame 1.Dh7+!! Kh7: Dirigiran črni kralj se sedaj znajde v ognjemetu belih trdnjav in lovca! 2.Tg7:+ Kh8 / na 2...Kh6 3.T1g6 mat! / 3.Tg8++ / dvojni šah / Kh7 4.T1g7+ Kh6 črnemu ni več pomoči pred matom 5.Tg6+ Kh7 6.T8g7+ Kh8 7.Th6 mat! Oudoviti zaključek partije!

Voitsberg doma proti Leibnitzu (0:2). Na lestvici še vedno vodi Voitsberg s 12 točkami. Druga je Austria/VSV. SAK je na petem mestu (9). M. Š.

KOROŠKI RAZREDI

PODLIGA ZAHOD

Šmohor - Bilčovs	0:1 (0:0)
1. Bleiberg	7 6 1 0 22:5 19
2. Landskron	7 5 1 1 29:5 16
3. Šmohor	7 4 1 2 15:5 13
4. Vernberk	7 4 1 2 10:8 13
5. Baldramsdorf	7 4 0 3 7:11 12
6. Bilčovs	7 3 1 3 9:7 10
7. Bače	7 3 1 3 12:11 10
8. Irschen	7 3 1 3 10:10 10
9. ASV Lienz	7 2 2 3 4:10 8
10. Radenthein	7 2 2 3 7:14 8
11. Weißenstein	7 2 1 4 9:14 7
12. Oberdrauburg	7 2 0 5 6:17 6
13. Brnca	7 1 1 5 5:21 4
14. Winklarn	7 0 3 4 5:12 3

20./21.9.: Bilčovs - Landskron

1. RAZRED D

Eitweg - Žitara vas	1:0 (1:0)
Globasnica - St. Stefan	0:1 (0:0)
Železna Kapla - Ruda	4:0 (1:0)
Grebinj - Šmihel	1:0 (1:0)
1. Vovbre	7 5 2 0 16:4 17
2. Klopinj	7 4 3 0 13:6 15
3. Železna Kapla	7 4 1 2 18:8 13
4. Globasnica	7 4 1 2 15:9 13
5. Grebinj	7 3 3 1 12:8 12
6. Šmihel	7 3 3 1 8:5 12
7. Žitara vas	7 3 2 2 9:6 11
8. Eitweg	7 2 4 1 10:5 10
9. St. Stefan/L.	7 3 1 3 8:9 10
10. Maria Rojach	7 2 3 2 11:11 9
11. St. Leonhard	7 2 1 4 7:11 9
12. Frantschach	7 1 0 6 5:27 3
13. Ruda	7 0 2 5 4:13 2
14. Labot	7 0 0 7 4:18 0

20./21.9.: Žitara vas - Labot, Šmihel - Vovbre, Eitweg - Globasnica, St. Stefan/L. - Železna Kapla

2. RAZRED C

Osoje - Šentjakob	1:4 (0:1)
1. Poreče	7 6 1 0 18:1 19
2. Dholica	7 4 1 2 19:8 13
3. Treffen	7 4 1 2 19:12 13
4. Kotmara vas	6 4 1 1 15:9 13
5. Rožek	7 3 2 2 10:11 11
6. Šentjakob	6 3 0 3 9:13 9
7. Donau	6 2 2 2 11:12 8
8. Kriva Vrba	6 2 1 3 8:8 7
9. Post	6 2 1 3 7:8 7
10. Ledince	6 2 1 3 8:10 7
11. Sele	6 2 1 3 8:15 7
12. HSV	6 0 1 5 4:12 1
13. Osoje	6 0 1 5 5:22 1

20./21.9.: Dholica - Šentjakob, Sele - Kotmara vas

2. RAZRED D

Straßburg - SAK II	3:6 (1:1)
1. KAC	7 7 0 0 21:3 21
2. Gurk	7 5 1 1 15:8 16
3. SAK II	6 4 1 1 22:10 13
4. Oberglan	7 4 1 2 16:7 13
5. Guttaring	6 3 1 2 7:12 10
6. St. Urban	6 3 0 3 9:11 9
7. Straßburg	7 2 2 3 15:16 8
8. Ulrichsberg	4 1 2 1 6:6 5
9. Weitensfeld	6 1 2 3 6:10 5
10. Kappel	6 1 1 4 5:10 4
11. Steuerberg	6 1 1 4 8:14 4
12. Eberstein	6 1 1 4 6:17 4
13. Kraig	6 0 1 5 6:18 1

20./21.9.: SAK II - Oberglan

2. RAZRED E

St. Margarethen - Pliberk II	1:1 (0:0)
Žvabek - Djekše	4:5 (2:2)
Sinča vas - Rikarja vas	0:0
Dobrla vas - Važenberk	1:0
Mauterndorf - Galicija	0:1
1. Tinje	7 6 1 0 28:5 19
2. Rikarja vas	7 5 2 0 25:5 17
3. Sinča vas	7 4 3 0 21:8 15
4. Reichenfels	6 5 0 1 16:6 15
5. Galicija	7 3 3 1 10:11 12
6. Djekše	7 3 2 2 24:15 11
7. Dobrla vas	7 2 4 1 8:12 10
8. Važenberk	7 2 2 3 8:11 8
9. St. Margarethen	7 2 2 3 6:12 8
10. Šentpeter/V.	7 1 2 4 15:23 5
11. Pliberk II	7 1 2 4 8:17 5
12. Žvabek	7 0 3 4 7:16 3
13. Preitenegg	7 0 1 6 4:13 1
14. Mauterndorf	6 0 1 5 5:31 1

20./21.9.: Pliberk II - Rikarja vas, Reichenfels - Dobrla vas, Djekše - Šentpeter/V., Galicija - Žvabek